

שבת נחמו פתיחה

"שבת שאחר תשעב באב מפטירין נחמו נחמו עמי . . מפטירין בנחמות ישעיהו באחר תשעב באב עד ראש השנה"¹, "שבע דנחמתא"² – שאז מתחילה הנחמה . . על החורבן והגלות ע"י (ההפטרה בדברי הנביאים ע"ד הבטחת הקב"ה על) הגאולה האמיתית והשלימה³.

הסדר ד"שבע דנחמתא" הוא באופן שהולך וניתוסף בענין הנחמה מצד בקשתם של ישראל שאינם מסתפקים בנחמה שלפני זה, כידוע מה שכתוב באבודרהם שההפטרות ד"שבע דנחמתא" הם באופן של שק"ט בין הקב"ה לנכס"י, שלאחרי ההפטרה הראשונה "נחמו נחמו עמי", ש"הקב"ה אומר לנביאים נחמו נחמו עמי", משיבה כנס"י "ותאמר ציון עזבני ה'", כלומר, איני מתפייסת מנחמת הנביאים, ו"הנביאים חוזרין ואומרים לפני הקב"ה הנה כנסת ישראל לא נתפייסה בתנחומין שלנו", "עני" סוערה לא נוחמה", ו"על זה חזר הקב"ה ואומר אנכי אנכי הוא מנחמכם וכי"⁴.

העילוי המיוחד של שבת נחמו, הוא בכך שהנחמה היא בכפליים⁵ כדברי המדרש, ומובן ש"כ"ל" לקבל נחמה זו, שתומשך ותתגלה ותחדור בפועל ממש, הוא על ידי עבודה בכפליים⁶ הן בנוגע לעצמו והן בפעולה על הזולת, שמוסיף ביתר שאת וביתר עוז באופן דכפליים⁷.

זמן מסוגל לתקן החורבן והגלות

א. בשבת נחמו, בסמיכות ממש ליום טוב דחמשה עשר באב, זמן המוכשר ומסוגל ביותר לתיקון כללות ענין החורבן והגלות – יש להוסיף ביתר שאת וביתר עוז ב"מעשינו ועבודתינו" הממהרים ומזרזים את הגאולה, להוסיף עוד פעולה ועוד פעולה כדי להחיש ביאת משיח צדקנו בפועל ממש⁸.

ב. בפרטיות יותר – להוסיף בלימוד התורה ("מוסיף לילות על הימים לעסוק בתורה"), נגלה דתורה ופנימיות התורה ו"גדול תלמוד שמביא לידי מעשה" – תוספת הידור בקיום המצוות, כולל ובמיוחד – מצוות הצדקה, השקולה כנגד כל המצוות⁹.

מתחילה תקופת סיום השנה – חשבון צדק

ג. בשבת נחמו מתחילה תקופת סיום השנה¹⁰ וממילא צריך כל אחד ואחד לעשות חשבון צדק בנפשו בנוגע ללימוד התורה

זאת למודעי שהליקוט כולל הן השיחות המוגהות והן השיחות הבלתי מוגהות (רשימת השומעים), מתשמ"ח ואילך, והוא על אחריות המלקט בלבד.

- 1) רמב"ם הל' תפלה פ"ג ה"ט.
- 2) טושר"ע א"ח סו"ס תכח.
- 3) ש"פ ואתחנן, שבת נחמו תשמ"ח – התוועדויות ע' 147.
- 4) תשמ"ח שם ע' 148.
- 5) ש"פ ואתחנן תשמ"ט התוועדויות ע' 140: "הפירוש האמיתי ד"כפלים" (לא רק במובן המצומצם, ב' פעמים ככה) כולל כל הריבוי שניתוסף על הפעם הראשונה, ריבוי למעלה מריבוי, עד אין-סוף. ועפ"ז, ב"נחמה בכלפים" נכללת גם הנחמה הכי נעלית שאין למעלה ממה – נחמה ממהותו ועצמתו ית".
- 6) תשמ"ט שם "עד לכפליים באמיתתה שהיא הוספה באין ערוך".
- 7) ש"פ ואתחנן, שבת נחמו תשמ"ט – התוועדויות ע' 141, 143.
- 8) ש"פ ואתחנן, שבת נחמו, ט"ז מנחם-אב תשמ"ח – התוועדויות ע' 152-2.
- 9) תשמ"ח שם ע' 152: "כמדובר כמה פעמים בענין 'ציון במשפט תפדה ושב' בצדקה".
- 10) ראה ש"פ ואתחנן, שבת נחמו, ט"ז מנחם-אב תשמ"ח הערה 70 – התוועדויות ע' 151-2: "להעיר, ששבת נחמו היא התחלת התקופה ד"שבע דנחמתא", "מאחר תשעה באב עד ראש השנה" – סיום השנה [שוה"ג: "נוסף להרזו בחודש אב

נתינת הצדקה וכללות המצוות, האם עבודתו היתה כדבעי, כפי החיוב על פי דין, ללא חסרון. וגם לאחר שמשלים את החסר ובאופן של שלימות – אין להסתפק בזה, אלא צריך להוסיף עוד יותר, הן בכמות והן באיכות¹¹.

ד. לדוגמא: בלימוד התורה – להוסיף הן בכמות זמן הלימוד, והן באיכות הלימוד, באורך רוחב ועומק כו'. בצדקה – להוסיף הן בכמות הממון, והן בענין דסבר פנים יפות, ובכמות הממון גופא – לא רק לפי ערך ההוספה בעשירות שלו שסכום ה"מעשר" גדול יותר, אלא גם הוספה מ"מעשר" ל"חומש", להוספה יתירה מ"חומש" כו'¹².

ו. הוספה זו הולכת ונמשכת (ואדרבה – בעילוי אחר עילוי) במשך כל התקופה ד"שבע דנחמתא" (עד ראש השנה, שבו יומשך חיות חדש ונעלה יותר כו'), כלומר, אין זו הוספה חד-פעמית, אלא הוספה באופן של קביעות, מיום ליום, במשך כל ה"שבע דנחמתא"¹³.

חדגשה מיוחדת בקירוב הגאולה

ז. בדורנו זה¹⁴, צריכה להיות הדגשה יתירה והוספה מיוחדת בכל הקשור לקירוב הגאולה, כולל ובמיוחד – הצפי', הבקשה והתפלה על הגאולה¹⁵. כפסק דין הרמב"ם¹⁶ "כל מי שאינו מאמין בו או מי שאינו מחכה לביאתו, לא בשאר נביאים בלבד הוא כופר, אלא בתורה ובמשה רבינו כו'¹⁷".

ח. על כל אחד ואחת לעשות חשבון צדק בנפשו: מה עשה עד עתה לקירוב הגאולה¹⁸! . . .

ט. [האמור לעיל נפעל על ידי התבוננות שמשיח צדקנו עומד ומצפה בקוצר רוח לגאול את ישראל¹⁹ – לאחר שכל אחד ואחת ישלים התלוי בו להחיש את ביאת המשיח, ומכיון שמשׁיח צדקנו בכבודו ובעצמו עומד וממתין לפעולה שלו, הרי מובן גדול האחריות המוטלת עליו, ביחד עם גדול הזכות כו'²⁰.

בכללותו, שמזלו ארו', ר"ת אלול ר"ה יוה"פ הו"ר. ובפרט מחמשה עשר באב ואילך – כידוע המנהג אצל כמה שמברכים כתיבה וחתימה טובה מט"ו באב ואילך²¹, שלכן מתחיל כבר עשיית החשבון צדק על כללות העבודה במשך כל השנה".

- 11) תשמ"ח שם.
- 12) תשמ"ח שם הערה 71.
- 13) תשמ"ח שם ע' 153: "מספר הכולל כל שבעת ימי הבנין, כללות הזמן, היינו, שהוספה זו חודרת בכל משך הזמן, ועאכ"כ שחודרת בכל מציאותם של ישראל, שהתקשרותם עם הקב"ה מתבטאת במספר שבע.
- 14) וכיון שהתחלת התקופה ד"שבע דנחמתא" היא באופן ד"כפלים לתושי", "מתנת חנם" (גם ביחס להוספה דחמשה עשר באב) – הרי מובן גדול העילוי והוספה מזמן לזמן במשך כל התקופה ד"שבע דנחמתא", הוספה באין-ערוך לגבי הוספה באין-ערוך כו', עד אין סוף".
- 15) תשמ"ח שם ע' 154: "...דבר ברור הוא שדורנו זה הוא דור האחרון של הגלות, ודור הראשון של הגאולה – דוגמת הדור שנכנס לארץ לאחר חמשה עשר באב שבו "כלו מתי מדבר", ואז נעשו "כולם שלמים ועומדים להכנס לארץ . . מאותן שכתוב בהן (בפרשתנו) חיים כולכם היום".
- 16) ולכן, בעמדנו בסמיכות ממש לחמשה עשר באב, שבו מודגש ביותר שנמצאים בסיום הגלות ד"מדבר העמים", ר"עומדים להכנס לארץ", באופן של גאולה נצחית שאין אחר' גלות – צריכה וכי".
- 17) תשמ"ח שם ע' 154: "ע"ד ובדוגמת תפלת משה, תקט"ו תפלות, כדי לפעול הכניסה לארץ באופן של גאולה נצחית".
- 18) "הלכות מלכים רפ"א".
- 19) תשמ"ח שם הערה 91: "וי"ל שטעם החיוב (לא רק להאמין בו, אלא גם) לחכות לביאתו – אף שצפי' ונגעוים לדבר הנכסף מביאים לידי רגש של צער כו' – כדי שיתפלא יותר ויבקש על ביאתו, ועי"ז יחיש ביאתו בפועל ממש".
- 20) תשמ"ח שם ע' 154.
- 21) תשמ"ח שם: "כמובן מדברי הגמרא (סנהדרין צח, א) שאינו מתיר שני נגעים ביחד שלא יתעכב כדי קשירת שני נגעים".
- 22) תשמ"ח שם: "שלכן, כשיבוא משיח צדקנו בקרוב ממש, יודה לכל אחד ואחד על פעולתו להחיש ביאתו, ולא רק הודי' בלבד, אלא יוסיף ויתן מעניניו, הן ענינים רוחניים, החל מלימוד תורה, "תורה חדשה מאתי תצא", והן ענינים גשמיים, ש"הטובה תהי' מושפעת הרבה וכל המעדינים מצוין כעפר".

חמשה עשר באב פתיחה

מבואר בספרים מעלת היום טוב דחמשה עשר באב לגבי שאר ימים טובים – להיותו לאחרי גודל הירידה דתשעה באב, ענין החורבן והגלות, אשר, ירידה זו היא צורך עליו, עד לעלי' הכי גדולה – גאולה האמיתית והשלימה על ידי משיח צדקנו. . בחמשה עשר באב מאיר מעין הגילוי דלעתיד (ביטול הירידה דתשעה באב, ויתירה מזה – שנהפך לששון ולשמחה וליום טוב), ולכן נעשה יום טוב גדול יותר מכל שאר הימים טובים.²

הגמרא אומרת (בסוף מס' תענית), ש'מחמשה עשר באב ואילך תשש כחה של חמה כו' מכאן ואילך דמוסיף יוסיף, ופרט³: "מחמשה עשר באב ואילך דמוסיף לילות על הימים לעסוק בתורה יוסיף חיים על חייו". וענין זה מובא גם להלכה: ויש לאדם להתחיל ללמוד בלילה מט"ו באב ואילך" (רמ"א י"ד סרמ"ו סכ"ג). מט"ו באב ואילך יוסיף מעט מעט" (הל' ת"ת לאדה"ז פ"ד ה"ח)⁴.

יום טוב גדול ביותר

א. כל אחד מישראל צריך לעשות כל התלוי בו שמיד בתחילת ובראשית היום של ט"ו באב יהי' ניכר ש"לא היו ימים טובים לישראל כחמשה עשר באב כו'" כמבואר ענינו גם בהלכה שמת"ו ואילך צריך להיות הוספה בלימוד התורה וכו'.⁵

זאת למודעי שהליקוט כולל הן השיחות המוגהות והן השיחות הבלתי מוגהות (רשימת השומעים), מתשמ"ח ואילך, והוא על אחריות המלקט בלבד.

1) ש"פ ואתחנן, שבת נחמו תשמ"ח – התועודיות ע' 146-7: "שבאה לידי ביטוי בחמשה עשר באב, שבו "קיימא סיהרא באשלמותא", המורה על השלימות ד'שראל "שמונין ללבנה" ו'דומין ללבנה", ועתידיים להתחדש כמותה".

וענין זה ברומז גם בדברי הגמרא אודות הטעמים להיום טוב דחמשה עשר באב, שהטעם הראשון בזמן הוא – "יום שכלו בו מתי מדבר", שבו נתברר שבטלה הגזירה דמתי מדבר שהיתה בתשעה באב, ומזה מובן גם בנוגע לביטול גזירת החורבן והגלות דתשע באב – "אני קובע לכם בכי' לדורות" – שבחמשה עשר באב מתברר שבטלה ה"בכיל' לדורות" דתשעה באב. וי"ל, שנוגע שבחמשה עשר באב אז נתברר שבטלה הגזירה דמתי מדבר כבר בתשעה באב, כמו כן בנוגע לביטול גזירת החורבן והגלות, שנתברר שירידת החורבן והגלות דתשעה באב היא לצורך עליו' דהגאולה. ונמצא, בחמשה עשר באב מאיר מעין הגילוי דלעתיד וכו'".

2) תשמ"ח שם.

3) וראה ש"פ ואתחנן תשמ"ח הערה 41 – התועודיות ע' 149: "ראה מהר"ץ חיות סוף מס' תענית, ובשם הגדולים להחיד"א מערכת גדולים ערך רש"י קרוב לסופו, שד"ח ח"ט ע' א'תתיד – אם הפירוש לתענית הוא של רש"י, ובכל אופן – ה"ז פירוש של גדול בישראל שנתקבל ונתפשט בכל תפוצות ישראל, פירוש שנאמר ברוח הקודש כו' (ראה המשך תער"ב ח"ג ס"ע א'שפה). וראה שם בהפנים: וכו' הרשב"ם במסכת ב"ב ע' קכא, ב: "מט"ו באב ואילך דמוסיף מן הלילה על היום לשנות יוסיף ימים, כדכתיב כי הוא חיין, וכתיב כי אורך ימים ושנות חיים [ושלום] יוסיפו ו' שמתוך שהלילות מאריכין והימים מתקצרים צריך לעסוק בלימודו גם בלילה".

4) ש"פ ואתחנן תש"נ – התועודיות ע' 123. ויש ע' 124: "וצריך להבין: מדוע מוסיפים גם שהשכר שניתן עבור הוספה בעסק התורה (מט"ו באב ואילך), הוא "יוסיף חיים על חייו"? ויש לומר: שמה למדים שהשלימות בלימוד התורה היא כאשר הלימוד הוא באופן של כפל – שנכללים בו כל המעלות והשלימויות, הן רוחניות והן גשמיות, שנוסף על המעלה ברוחניות (קיום מצות תלמוד תורה) יש בה גם המעלה, שהיא משפיע בגשמיות, במצב של "חינו ואך ימינו", "כדכתיב הוא חיין, וכתיב אורך ימים ושנות חיים ושלום יוסיפו לך", שג"י ההוספה בלימוד התורה ניתוסף גם בחיים גשמיים, באריכות ימים בפשטות. ולהוסיף, שג"י שמנצלים את ההוספה באריכות הלילה ללימוד התורה – מגלים בעולם את הנשמה והפנימיות של הלילה (ואריכות הלילה), ש"לא אירא ליליא אלא לגירסא" (עירובין סה, א. טושו"ע א"ח סרל"ח).

5) ראשי-דברים אור לט"ו מנחם אב תשמ"ט – התועודיות ע' 412: "ולפני כל הביאורים במאמר זה (בדלקתן) – מובן, שלכל לראש בא פשוט של ענין, שכל אחד כו". וראה משיתח חמשה עשר באב תשמ"ט – התועודיות ע' 157: "שעוד לפני שלומדים ויודעים פרטי הביאורים במעלת חמשה עשר באב, יש לקיים במעשה בפועל ("המעשה הוא העיקר") הענינים השייכים לחמשה עשר באב ע"פ פשוטה של הלכה ששייכת לכא"א מ'שראל. וההוראה למעשה בפועל – בשתיים: א) לכל לראש ההוראה המובנת ממאמר הממנה על"ד גודל מעלת היום, "לא היו ימים טובים לישראל כחמשה עשר באב" – שכא"א מ'שראל צריך להשתדל לעשות כל התלוי בו שיום זה (כל היום כולו, מתחילתו ועד סופו) יהי' "יום טוב" ועד ליום טוב גדול שאין כמותו בכל השנה, "לא היו ימים טובים לישראל כחמשה עשר באב". ב) ועד ועיקר – ההוראה המפורשת בגמרא: "מכאן ואילך דמוסיף יוסיף", "מוסיף לילות על הימים לעסוק בתורה יוסיף חיים על חייו", וכפ"ס השול"ע הלכה

עריכת התועודות

ב. כדאי שיעשו בכל מקום ומקום, לאנשים נשים וטף, התועודות גדולה בשמחה גדולה, בהתאם לכך ש"לא היו ימים טובים לישראל כחמשה עשר באב", עד לשמחה הכי גדולה, בדוגמת שמחת נישואין.⁶

משתה ושמחה

ג. מן הראוי שהתועודות תהיה באופן של "משתה ושמחה" על ידי אכילה ושתיה ועד לסעודה ממש⁷

ד. מובן ופשוט שהשתיה צריכה להיות מתוך זהירות שלא תביא לבלבול הדעת והמוחין, אבל לאידך גיסא, צריכים לשתות משקה "המשמח אלקים ואנשים", רק שהשתיה היא בכמות קטנה ביותר, עם כל ההגבלות בזה.⁸

ה. בהתועודות יש לעודד ולחזק איש את רעהו להוסיף בלימוד התורה, "מכאן ואילך דמוסיף יוסיף", "מוסיף לילות על הימים לעסוק בתורה יוסיף חיים על חייו" – להוסיף הן בנגלה דתורה והן בפנימיות התורה.⁹

סיום מסכת וצדקה

ו. כמו כן ידברו דברי תורה, ומה טוב – לערוך "סיום" מסכת, לתת נתינה לצדקה, ולקבל החלטות טובות להוסיף בכל עניני תורה ומצוות ובכל ענינים טובים.¹⁰

נשים וטף

ז. ההוספה בלימוד התורה שייכת גם אצל נשים¹¹ (בפרט בהלכות הצריכות להם) וגם אצל טף, תינוקות של בית רבן ובפרט בימי הקיץ בהן הם שוהים במחנות קיץ.¹²

להרבות בהתועודות בו ביום ובימים הסמוכים

ח. להוסיף ולהרבות בהתועודות של שמחה בהתחלת היום, במשך היום,

למעשה - ויש לאדם להתחיל ללמוד בלילה מט"ו באב ואילך, "מט"ו באב ואילך יוסיף מעט מעט".

6) ש"פ דברים שבת חזון, י"ד אב, וי"א אב תנש"א – התועודיות ע' 96: "שבה קשורה השמחה וי"ט גדול דט"ו באב (שבהן בנות ירושלים (ו"ג: בנות ישראל) יוצאות כו' וחולות כרמים כו"). ובפרט ע"פ מנהג ישראל שבימים אלו (לאחרי תשעה באב), מרבים בשידוכין וחתונות בישראל (ובפרט שזה בא לאחר הפסקת בזה ב'שלושת השבועות"). וראה בהראשי-דברים מש"פ דברים שבת חזון, ט' מנחם-אב תנש"א: "וכאמור, "לא היו ימים טובים לישראל כחמשה-עשר באב". ואי"פ שמדובר בזמן שביהמ"ק היה קיים – שאז היו המועדים ועליה לרגל, כולל הקרבת שלמי-שמחה – השמחה שבזה לא הגיעה לשמחה דט"ו באב! וכן בנוגע לשמחה דלעת"ל, שהיא למע' מהשמחה דכל המועדים, כולל שמח"ת ופורים. מלבד יצא-מן הכלל אחד (מט"ו איין אויסנאם) – השמחה דחתונה (הקשורה עם ט"ו באב), שגם בזה"ז היא ע"ד השמחה דלעת"ל! וכפי שאומרים שלעת"ל יהיה "קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה". וכמנהג ישראל, שבימים אלו – אחרי סיום ג' השבועות – מוסיפים עוד יותר בשידוכים וחתונות, דכיון שהיה הפסק בזה ה"ז צריך להיות ביתר שאת. ויה"ר שמח"א מהם יבנה בנינים עדי-עד". וראה לקמן בהערה 14.

7) משיתח חמשה עשר באב תשמ"ט – התועודיות ע' 157-8: שר"י "מעלת היל"ט דחמשה עשר באב לגבי היל"ט דיה"כ היא מצד הענין דאכילה ושתיה, ע"ד המעלה דפורים לגבי יוה"כ"פ". וראה משיתח מוצאי ט"ו מנחם אב תשמ"ט – התועודיות ע' 415: "...ועד"ז "ל בנוגע לט"ו באב שהוא יל"ט הקשור עם סעודה גשמיית באכילה ושתיה" (מעין ובדוגמת פורים, ובפרט [וששון] פורים חל בט"ו בחודש, הרומז לשם "ה כפי שהוא שם בפ"ע למעלה מ"ה דשם הוי"), או ב' סעודות היום, כנראה מהמן (לחם מן השמים) שה' עבור ב' סעודות (וביום השבת ישנו סעודה שלישית. ולכמה דיעות ל"ה גם ביל"ט, מקרא קודש), וגם בימי החול – יש כאלו שמצד ונשמרתם לנפשותיכם אכולים סעודה שלישית (כמובן מכמה סיפורים בט"ס, וכמבואר גם בספרי רפואה), וסעודה זו מצטרפת (מצד סיבה צדדית) להב' סעודות האמורות. ולכן נחשב הוא לב' סעודות (ורק בלתי צדדית). והחידוש של ג' סעודות").

8) ראשי-דברים מוצאי ט"ו מנחם אב תשמ"ט – התועודיות ע' 416: "וכמדובר כמה פעמים שהדבר תלוי ברצונו – שבאם רוצה באמת לא נוגע כמות המשקה (כרצון נה"ב שלו שרוצה יותר ממה שמקבל), וגם ע"י כמות קטנה אפשר לפעול ענין השמחה וכו'". וראה שם ע' 158: "בפשוט, שאף שמדגישים מעלת היל"ט. . יתור מג' הימים טובים דפסח שבועות וסוכות, בדוגמת שמחת פורים (שלמעלה גם מיוה"כ"פ) שהיא למעלה ממדידה והגבלה, "עד דלא ידע". . מ"מ, צ"ל ההגבלות הידועות בנוגע לכמות המשקה (נוסף לכך שלאמיתותו של דבר, וכשרוצה באמת, אין תפיסת מקום כלל לכמות המשקה [הערה 83: א"כ מצד הרצון דנפש הבהמית], כיון שהכמות בטלה להאיכות (ענין השמחה) ע"ד שמצינו בהלכות שבת שהכלי בטל להאכול שבתוכו)".

9) משיתח חמשה עשר באב תשמ"ט – התועודיות ע' 158: "וכיון (שגדול תלמוד) שמביא לידי מעשה", יתוסף על"ז בכל עניני מעשה בפועל הקשורים עם נר מצוה ותורה אור". ויש בהערה 85: "והדגשה מיוחדת בנוגע לפנימיות התורה – מצד מעלת היום דחמשה עשר באב, הגימטריא דה"ה, שנוסף על היותו שם בפ"ע, ה"ה, גם הפנימיות דשם הוי', ודוגמתו בתורה – פנימיות התורה".

10) ש"פ דברים שבת חזון, י"ד אב, וי"א אב תנש"א – התועודיות ע' 96. בענין סיומים ראה לעיל "סיומים"

11) כ"ף מ"א תש"נ הערה 137 – התועודיות ע' 157: "ולהעיר, שבמ"ת קדמו האנשים להנשים". ע"ש.

12) כ"ף מ"א תש"נ – התועודיות ע' 157.

בסיום היום ובמוצאי היום¹³, כולל גם ההמשך והשלימות בימים הסמוכים^{14,15}, ובאם יהי צורך – אפשר להשלים ולערוך התוועדות בשבת שלאחרי זה¹⁵.

ט. אפילו אלו¹⁶ שעשו התוועדות רק שהם מסופקים אם זה הי' כדרוש או שהי' אפשר לעשות יותר, יש לפשוט את הספק בפשטות, על ידי שעושים מיד עוד התוועדות באופן של כפליים לתושי¹⁷.

י. כשחמשה עשר באב חל ביום השישי (שאז יכולה להתעורר שאלה בנוגע לעשיית התוועדות), יש לעשות התוועדות באור ליום ששי - והתוועדות גדולה בשמחה גדולה, כבר תוריד את כל השאלות!¹⁸

הוספה בתורה ובאריכות ימים ושנים טובות

יא. כדאי ונכון לפרסם ולהכריז בכל מקום ומקום את הוראת חז"ל ש"מחמשה עשר באב ואילך דמוסיף לילות על הימים לעסוק בתורה יוסיף חיים על חייו"¹⁹.

יב. ובפשטות – שגם כשהגיע לגיל ק"כ שנה, הרי, ע"י ההוספה בלימוד התורה ניתוסף אצלו אריכות ימים ושנים טובות – עד ק"פ שנה, כשנות חייו של יצחק, שזהו מספר השנים הראוי להאבות (ועל ידם – לכל בני ישראל)²⁰.

יג. ה"הכרזה והפרסום" צריכים להתחיל בו בעצמו, ובכך יתעורר כל אחד להוסיף בלימוד התורה, בכמות ובאריכות, וכמו כן יפרסם ויעורר את בני ביתו, ואת כל יהודי שיכול להשפיע ולעורר אותו²¹.

יד. ההכרזה והפרסום בנוגע להוספה בלימוד התורה צריכה להיות מתוך הדגשת המשך הענין – שעל ידי זה "יוסיף חיים על חייו"²², הדבר יחזק יהודים להתמסר ללימוד התורה באופן של "כל עצמותי תאמרנה" בהתעמקות ונעימות ("געשמאק")²³!

טו. נוסף לכך שגם עד עתה יש לכל אחת ואחת קביעות עתים בלימוד התורה, בודאי שהקדוש ברוך הוא נותן את היכולת והכח להוסיף בלימוד התורה, ועבודתו של האדם היא להמשיך ולגלות היכולת והכח בפועל ממש²⁴.

טז. כדאי לנצל את ההוראה מחמשה עשר באב – להוסיף במיוחד בשיעורי תורה ברבים, על ידי יסוד שיעורים חדשים במקומות שעדיין לא קיים בהם שיעור, ולחזק ולהרחיב השיעורים שכבר קיימים²⁵.

26 תשמ"ח שם ע' 152-3: "ילכו מחיל אל חיל", "מוסיף והולך... מעלון בקודש", ועד להוספה באופן של חידוש – "אשר אנכי מצוה היום, לא יהיו בעיניך כדיוטמא ישנה... אלא כחדשה".

27 תשמ"ח שם ע' 153: "ולא עוד, אלא, שתיכף ומיד לאחרי חמשה עשר באב (שבו מתחילה הוספה שבאין-ערוך) נכנסים עתה ליום השבת, שבו ניתוסף עליו ושלימות ('ויכולה') בכל ימי השבוע ובמיוחד ברב שבת, ובהו גופא – שבת נחמו, שבו מודגש שהעבודה צ"ל באופן ד"כפלים" – "נחמה בכפלים" ע"י העבודה באופן ד"כפלים לתושי", ופ' ואתחנן, "מתנת חנם", "כפלים" ו"מתנת חנם" ביחס להוספה באין-ערוך חמשה עשר באב".

28 ש"פ ואתחנן תש"נ – התוועדות ע' 125: "(ובפרט שכך צ"ל ע"פ דין שכל יהודי ראוי לקבל על ידו והלכה" כסעודת שלמה בשעתו", ואף יותר מכך)... באריכות ימים ושנים טובות, מע"פ בריאות הגוף והנשמה".

29 ש"פ עקב תשמ"ח – התוועדות ע' 180. ושם ע' 181: "ולסיכום – בקיצור, ועל מנת לפרסם בכל מקום כפי האפשרי: כאו"א, אנשים ונשים, ועאכ"כ מוסדות, יוסיף "מכאן ואילך" הוספת פועל בפעולותיו הטובות, בלימוד התורה וקיום המצוות והפצת היהדות והמעיינות חוצה, ובכדי שזה יהי' בשטורעם המתאים – ימנו ועד של שלשה שהם יבררו ויבחנו מזמן לזמן לעתים קרובות היכן אוהזים בהוספות, ולעורר שיוסיפו יותר".

30 תשמ"ח שם ע' 180.

31 ראה לעיל הערה 29.

32 תשמ"ח שם ע' 180-1: "והטעם "כדי שיהא בהן רוב וימעות אם היתה ביניהן מחלוקת", שבה יש המעלה, שאחד יכול ללמד זכות (חסד), והשני יכול לתבוע יותר (גבורה), והשלישי מכריע, ואזי הפס"ד הוא מכל השלשה (כי שלימות ההכרעה היא כאשר הדיעות חלוקות, וסוף-כל-סוף מסכימים לדעת המכריע). ונוסף לזה יש גם המעלה בשלשה – שניתוסף בהשראת השכינה וסייעתא דשמיא וברכות ה' בקיום כל פעולות אלו".

33 תשמ"ח שם ע' 181: "וכל זה גם להודיע, להביא פתקה פדיון נפש על ציון הק' של כ"ק מ"ח אדמו"ר (כפי שבקשו בנוגע לפעולות עד לשבת זו – להביאם לציון הק' ביום ראשון הבא). ובודאי שזה יוסיף עוד יותר בברכות כ"ק מ"ח אדמו"ר בקיום כל הפעולות ובהוספה – כשרואה שמקיימים בקשתו וכו".

34 ש"פ עקב כ"ף מ"א תש"נ – התוועדות ע' 153: "ורמז לדבר – שהגימטריא ד"חמשה עשר באב" היא גם הגימטריא ד"כתיבה וחתמה טובה" (ראה שער ישכר מאמר יום תשרי מגל ס"ב. הוא ברדי חיים ושלום סתרפ"ד). וראיה לעיל בהערות בשבת נחמו בהערה שבו וראה ש"פ דברים, שבת חזון תנש"א הערה 64 - התוועדות ע' 88. וראה כ"ף מנחם אב – ל"גן ישראל" תשמ"ט – התוועדות ע' 186-7. להעיר משיחת כ"ב אלול – לאחרי תפלת שחרית – תשמ"ח – התוועדות ע' 332: "מנהגו ישראל לברך איש את רעהו בכתיבה וחתמה טובה החל מ"ח אלול... היינו שאין צורך להמתין עד ראש השנה".

13 משיחת מוצאי ט"ו מנחם אב תשמ"ט – התוועדות ע' 415: "בסיום וחותם חמשה עשר באב (כמו בכל סיום בעיני קדושה) ללול כל היום כולו, מראשו ועד סופו, ואדרבה – נעוץ תחילתו בסופו, שבסוף היום נעשה שלימות כל היום, ביתר שאת וביתר עוז".

14 משיחת חמשה עשר באב תשמ"ט – התוועדות ע' 160. ושם בהערה ע' 97: "וגם בזמני היום שפוסק ואת עניני העבודה – ניכר עליו הרושם מההתוועדות חמשה עשר באב, התוועדות ביום טוב שאין דוגמתו בכל השנה כולה!" וראה משיחת מוצאי ט"ו מנחם אב תשמ"ט – התוועדות ע' 415: "להשתדל לערוך התוועדות בכל מקום ומקום במשך ט"ו באב, באופן ד"נזכרים ונעשים" – שכאשר יוצאים והולכים לעשות עבודה אחרת "נזכרים" בשעת מעשה ההתוועדות מיוחדת ביום ט"ו באב, נוסף להמעלה שבהתוועדות ככלל והתוועדות חסידית בפרט – שעיניה לפנים משרת הדין".

15 ראשי-דברים אור לט"ו מנחם אב תשמ"ט – התוועדות ע' 412-3: "ובפרט שבקביעות שנה זו חל ט"ו באב בהשלשה ימים לפני שבת".

16 "אלו שעדיין לא עשו התוועדות בודאי יעשו כן מיד בהמשך לט"ו באב, ואפילו אלו כו".

17 משיחת מוצאי ט"ו מנחם אב תשמ"ט – התוועדות ע' 416: "הרי מכיון שכל עניני דט"ו באב בעבודת האדם הוא הוספה, יש לפשוט את הספק כו".

18 ש"פ דברים שבת חזון, י"ד אב, ו"א אב תנש"א – התוועדות ע' 96.

19 ש"פ ואתחנן תש"נ – התוועדות ע' 124: "ההוספה בלימוד התורה – תביא בודאי להוספה בתלמוד גדול שמביא לידי מעשה, הוספה בקיום המצוות בהידור".

20 ש"פ ואתחנן, שבת נחמו תש"נ – התוועדות ע' 128: "ויתירה מזה "כימי העץ ימי עמי", עד לחיים נצחיים דעולם התחי' (ללא הפסק בינתיים)".

21 ש"פ ואתחנן תש"נ – התוועדות ע' 124.

22 ש"פ ואתחנן תש"נ – התוועדות ע' 124: "היינו שישנה הבטחה דנורתנו הקדושה, תורת

אמת, שעל ידי זה יתוסף אריכות ימים בפשטות אצל המוסיף בלימוד התורה".

23 משיחת חמשה עשר באב תשמ"ט – התוועדות ע' 159-60: "וכיון ש"איני מבקש כו' אל לפי כחך", בודאי שהקב"ה נותן ("כל הנותן בעין יפה הוא נותן") היכולת כו".

24 ש"פ ואתחנן תש"נ – התוועדות ע' 124: "ההוספה בלימוד התורה עצמה יש בה מעלה

נוספת כאשר מצטרפים לשיעור בתורה ברבים (ולא "בד בבד"), "שנים שיושבין ועוסקים

בתורה"... ולכן כדאי כו".

עצמו ("ללוח אישי [הקב"ה] אלי"), ויצחק – מרמז על העבודה של השפעה על הסביבה, (יצחק על שם – כל השומע – יצחק לוי)⁸.

ניגון הקפות

ד. בהתועדות ש"פ עקב, כ"ף מנחם אב תש"נ, אמר לילדי מחנות קיץ שהשתתפו: "ובודאי יכבדו את הילדים דמחנה קיץ והמדריכים שלהם – הנוכחים בהתועדות . . באמירת לחיים . . וינגנו ניגון הקפות דשמח"ת (ניגונו של בעל ההילולא)¹⁰."

תורת בעל ההילולא

ה. מהעליות של בעל ההילולא תהי' המשכת ברכות והצלחות לכל אלו שזכו ללמוד מתורתו וללכת "בדרך ישרה אשר הורנו"¹¹.

ו. בנוגע לשאר הכת"י של אאמ"ר שהרי היו עוד ריבוי כתבים עשרות ואולי מאות גליונות החדו"ת של אאמ"ר הנמצאים אי שם ברוסי', שלע"ע לא הגיעו לידינו, אמר כ"ק אדמו"ר מלך המשיח:

בודאי סוף-סוף יתגלו שאר הכתבים ונזכה לריבוי נוסף של ענינים דפנימיות התורה, ועצם ההחלטה על דבר לימוד ענינים חדשים אלו ממחרת את בוא הזמן שיוכלו לחפש אחר הכתבים גם במדינה ההיא ולמצוא אותם¹².

הוספה

כ"ף במנ"א¹³, יום היא"צ וההילולא של אאמ"ר לוי יצחק בן הרב אא"ז ברוך שניאור ז"ל - זה ארבעים שנה. ועלי החוב והזכות גדול להציע ולבקש וכו' - ללמוד בהתועדות מתורתו, ולנדב ביומא דין לז"נ¹⁴.

7) ש"פ עקב תשמ"ט - התועדות ע' 170: "כולל הזירות במצוות קלות כבחמורות".
8) תשמ"ט שם: "דהיינו: ההשפעה על השומע ממנו, עד לזכה האוחז רק בדרגה שמייה (שלמטה מראי), ו"כל השומע", אפילו שומע כזה שאינו מתאמץ "לשמוע" מה שמדברים, רק שהמילים נכנסות לאוזניו - הוא פועל עליו סר"ס את הענין של "יצחק", הצחוק והשמחה, עד כפי שזה למעלה ממדידה והגבלה".
9) בשוה"ג בהערה הבא: "תוי הניגון בספר הניגונים ח"ב ניגון קפה. ושם: הרלווי"צ אמר שמקובל בידו שהנגון הזה שרו בעת הקפות אצל אדה"ז".
10) שם הערה 140 - התועדות ע' 157.
11) משיחת אור לכ"ף מנ"א תשמ"ט - התועדות ע' 179: "כולל גם - ללמוד ממנו כיצד גם בעודו בגלות עסק בהפצת היהדות והצליח בזה עד כדי כך שרואים פירות ופירי פירות מהשפעתו בימים ההם גם בזמן הזה".

12) שיחת מוצאי י"ה - תש"נ - התועדות ע' 65-64: "וחבל מאד על שאר הכת"י שלע"ע לא הגיעו לידינו, שהרי היו עוד ריבוי כתבים (מלבד הספרים שאמי בעצמה הסתכנה והביאה למוסקבה ומשם נשלחו לכאן במשך הזמן ע"י השגרירות וכי"ב) . . ועד היום לא ידוע מה עלה בגורלם של עשרות ואולי מאות גליונות החדו"ת של אאמ"ר הנמצאים אי שם ברוסי'.

ויהי רצון שבמשך הזמן יקויים היעוד "ובאו האובדים בארץ אשור והנדחים בארץ מצרים", ועל אחת כמה וכמה חידושי תורה, ובפרט - חדושי תורה שנכתבו "מן המיצר", מיצר אמיתי גדול ביותר בגשמיות, ונוסף על זה (כמדובר כמה פעמים) - חדושי תורה שיש בהם נגלה והן פנימיות התורה. ובזה גופא - פנימיות המוכן ל"פצו מעינותך חוצה", כפי שרואים בחידושים שנדפסו ממה שנרשם בגליונות הספרים שהגיעו לידינו, ומזה אפשר לשער אודות הנמצא בשאר הכתבי יד שעדיין לא באו לידינו.

ומכיון שבדברי תורה ישנה גם המעלה ד"המקיים את התורה בעוני" בגשמיות, ו"מן המיצר קראתי י"ה" בגשמיות - ששייך במיוחד לפנימיות התורה (מה שאין-כן אותיות "ו-ה" שקשורות בנגלה דתורה) - בודאי סוף-סוף יתגלו שאר הכתבים ונזכה לריבוי נוסף של ענינים דפנימיות התורה, ועצם ההחלטה על דבר לימוד ענינים חדשים אלו ממחרת את בוא הזמן שיוכלו לחפש אחר הכתבים גם במדינה ההיא ולמצוא אותם".

13) ממכתב מוצאי תשעה באב תשד"מ - נדפס בלקו"ש ח"ט ע' 231: "נ.ב. הש"ק שלאחרי ס"ו במנ"א - הוא כ"ף במנ"א, יום היא"צ וכו'".

14) שם: "שמסר נפשו על הפצת היהדות בתוכי בני" מאחורי מסך הברזל, ועי"ז הי' חבוש בבית האסורים ונשפט לגלות ומת בגולה ושם מ"כ, זכותו יגן עלינו ועכ"י - שליט"א".

מוקדש לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח, ולעילוי נשמת הרה"ח ר' יהודה ב"ר אהרן ע"ה ימיני נפטר ביום י"ט תמוז ה'תשמ"ח, וזוגתו מרת שושנה ב"ר שלום ע"ה ימיני נפטרה בש"פ פ' ויגש, ז' טבת ה'תשס"ב ת. נ. צ. ב. ה. נדפס ע"י בנם הרה"ח ר' אמיתי וזוגתו מרת פייגא שרה ומשפחתם שיחיו ימיני

נא לתלות על כותלי בית הכנסת, ומצווה לפרסם בכל מקום! כתובתינו באינטרנט: www.moshiach.net/blind,or:www.iChossid.com

כ"ף מנחם-אב

פתיחה

יום ההילולא של כ"ק הרה"ג והרה"ח המקובל וכו' מהור"ר לוי יצחק זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע שניאורסאהן (אביו של - יבדלח"ט - כ"ק אדמו"ר שליט"א)¹ נפטר בשנת תש"ד בגלות. בעיר אלמא אטא במחוז קאזאכסטאן².

כ"ף מנ"א הוא ארבעים יום לפני ראש השנה - על דרך ארבעים יום קודם יצירת הולד, לידת אדם הראשון בראש השנה³.

עבודה מתוך מסירות נפש

א. ידוע שעבודתו של בעל ההילולא היתה מתוך מסירות נפש בפועל להפיץ תורה ויהדות וזהו גם הלימוד וההוראה - ובפרט ביום ההילולא שלו⁴ - לעסוק בהפצת היהדות, לימוד התורה ובקיום המצוות, עד לאופן של מסירות נפש (ומעין מסירות נפש של בעל ההילולא)⁵.

ב. לימוד והוראה עיקרית היא בענין החינוך: יהודי צריך לחנך את ילדיו עוד בהיותם קטנים שבקטנים לענין של מסירות נפש - על ידי שהנהגתו בביתו היא מתוך מסירת נפש - וכאשר מראים דוגמא חי'ה, מתוך חיות אמיתית הרי זה פועל פעולתו⁶.

לוי יצחק

ג. בשמותיו של בעל ההילולא - לוי יצחק - יש לימוד עבור כל אחד ואחד: לוי - מרמז על תוספת חיזוק בעבודת באדם עם

וזאת למודעי שהליקוט כולל הן השיחות המוגהות והן השיחות הבלתי מוגהות (רשימת השומעים), מתשמ"ח ואילך, והוא על אחריות המלקט בלבד.

1) ש"פ עקב תשמ"ט - התועדות ע' 169: "ולחסיף, שהיחוס של בעל ההילולא הוא מזרע דוד [כידוע שהוא דור השביעי מאדמוה"ז, שהינו דוד השביעי מהמהר"ל מפראג, והמהר"ל הוא יחוסו מזרע דוד] [הערה 68: ראה סה"ש תורת שלום ע' 176. ע' 235. עיי"ש. ושם. הבוחר בדוד ובזרעו אחריו, כשם שבחרו בשבט לוי כו']".

יש לומר, שזהו גם הקשר עם הנאמר בגמרא שבעשרים באב (יום ההילולא) הקריבה משפחה מבית דוד את קרבן העצים".

2) כ' מנ"א תש"נ הערה הראשונה - התועדות ע' 146.

3) ש"פ עקב כ"ף מנ"א תש"נ ע' 153 הערה 90. ושם נסמן ל"לקו"ש ח"ט ע' 391 הערה 3. ושם: "להעיר שבעשרים באב (מ' יום לפני ר"ה) הוא התחלת ההכנה לר"ה (ראה מנהגי הק"ק בית א-ל יבכץ [נדפסו בהקדמת ספר דברי שלום סימן סד. בס' יד אליהו (להרב סלאטקי, ירושלים תשכ"ג) מע' מנהגים]: ביום ק' לחודש אב עושים התרת נדרים שהוא ארבעים יום קודם ראש השנה), ולהעיר אשר בר"ח אולול הוא התחלת מ' ימי תשובה המסתיימים ביוה"כ - שגם הוא (יוה"כ) נקרא ר"ה". עיי"ש.

4) יום ד' פ' עקב, כ"ף מנחם-אב תנש"א - התועדות ע' 155: "כאשר בעל ההילולא רואה - מהמקום שבו נמצא - שכל השומעים אודות יום זה מנצלים זאת כדי לקבל על עצמם את השליחות להפיץ תורה ויהדות, ברוחו של בעל ההילולא (שרצונו ותשוקתו היתה להפיץ יהדות בקרב בני ישראל, אנשים נשים וטף, החל מבני קהילתו), ומעין מסירות-נפש שלו".

5) תנש"א שם: "בדוגמת שבט לוי שמסרו נפשם על העבודה במשכן".

6) תנש"א שם ע' 155-6: "שהרי דברים היוצאים מן הלב נכנסים אל הלב ופועלים פעולתם, ועאכ"כ כאשר הפעולה היא (לא רק ע"י הדיבור, אלא) גם על ידי הוראת דוגמא חי'".